

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля

Національного університету цивільного захисту України

Факультет пожежної безпеки

Кафедра безпеки об'єктів будівництва та охорони праці

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ

для виконання контрольної роботи

з дисципліни «Охорона праці в галузі»

Черкаси, 2024

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Охорона праці в галузі» для підготовки здобувачів за освітньо-професійною програмою «Пожежна безпека» спеціальності 261 «Пожежна безпека» Укладачі: Тетяна КОСТЕНКО, Іван ІЩЕНКО - Черкаси, ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗУ, 2024.

Схвалено на засіданні кафедри безпеки об'єктів будівництва та охорони праці, протокол №29 від 28 серпня 2024 р.

Загальні вимоги до виконання контрольної роботи

Контрольна робота є самостійним видом роботи здобувача. Контрольна робота складається з трьох теоретичних питань. Контрольна робота оцінюється: «зарахована», «не зарахована». У разі незарахування контрольної роботи вказуються причини цього. Контрольна робота може бути не зарахована у випадках, коли виконано не той варіант контрольної роботи, не виконано або не вірно виконано одне із завдань; Отримавши незараховану контрольну роботу, здобувач зобов'язаний уважно ознайомитися із зауваженнями і внести в роботу відповідні зміни та доповнення, усунути вказані недоліки. На обкладинці допрацьованої роботи необхідно вказати «Повторно» і направити її у факультет заочного навчання.

Здобувачі, які несвоєчасно направили контрольну роботу без поважних причин, на складання екзамену (іспиту) не допускаються. Контрольну роботу оформлюють на аркушах формату А4 (210 × 297мм), виконують рукописним, машинописним способом на одному боці аркуша білого паперу. При машинописному виконанні контрольну роботу друкують через півтора інтервали, з розрахунку не більш 30 рядків на сторінці за умов рівномірного її заповнення та висотою літер і цифр не менш, ніж 1,8мм. (кегель 14). Текст слід друкувати, витримуючи параметри сторінок: верхній, нижній береги – не менш 20мм, лівий – 30, правий – 15мм. Помилки, описки та графічні неточності допускається виправляти. На обкладинці необхідно вказати назву навчального закладу, предмету, що вивчається, номер залікової книжки, прізвище, ім'я та по батькові, адресу (див. додаток). Під час виконання роботи потрібно спочатку записати питання, а потім дати на нього відповідь. Відповіді повинні бути конкретні, написані державною мовою, акуратно оформлені. В тексті контрольної роботи обов'язкове посилання на використані літературні джерела, перелік яких наводиться у списку літератури. Посилання в тексті на джерела потрібно розташовувати у квадратних дужках, порядковий номер джерела зазначається згідно з списком літератури. У кінці роботи потрібно вказати перелік літератури, поставити дату і підпис. Виконана робота направляється на факультет заочного навчання на перевірку в строк, який вказаний у графіку виконання контрольних робіт.

Вибір варіанту контрольної роботи

Номери варіантів контрольних питань визначаються за двома останніми цифрами шифру залікової книжки здобувача. Перелік номерів контрольних питань, на які необхідно дати письмові відповіді наведено в табл.1. Наприклад, номер шифру залікової книжки - 033, за таблицею визначаємо номери питань: 10, 23, 2.

Таблиця 1

Вибір варіанту контрольної роботи

Передостання цифра шифру	Остання цифра варіанта									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
0	9, 22, 1	15, 32, 2	6, 42, 3	21, 47, 4	19, 30, 5	7, 40, 6	14, 50, 7	20, 28, 8	19, 38, 9	18, 48, 10
1	18, 43, 11	21, 33, 12	21, 43, 13	11, 46, 14	15, 31, 45	11, 41, 35	7, 49, 15	16, 29, 46	14, 39, 49	12, 49, 6
2	3, 24, 44	18, 34, 50	2, 44, 16	18, 22, 47	20, 32, 46	21, 42, 7	19, 49, 4	21, 30, 3	1, 40, 17	2, 50, 18
3	1, 25, 49	9, 35, 19	18, 45, 1	10, 23, 2	17, 33, 46	5, 43, 24	11, 45, 3	9, 31, 48	16, 41, 4	11, 46, 35
4	14, 26, 47	20, 36, 4	17, 46, 5	15, 24, 49	3, 34, 50	3, 44, 37	19, 22, 46	13, 32, 48	16, 42, 6	21, 48, 7
5	6, 27, 48	14, 37, 49	19, 47, 1	18, 25, 42	10, 35, 49	16, 45, 2	10, 23, 50	18, 33, 44	11, 43, 33	14, 47, 32
6	18, 28, 48	13, 38, 3	7, 48, 24	3, 26, 48	2, 36, 41	21, 46, 9	6, 24, 44	3, 34, 50	10, 44, 29	4, 22, 49
7	15, 29, 43	20, 39, 47	4, 49, 33	14, 27, 39	1, 37, 48	11, 47, 29	4, 25, 50	10, 35, 3	15, 45, 30	5, 23, 41
8	13, 30, 46	8, 40, 27	9, 50, 15	12, 28, 45	13, 38, 46	11, 48, 22	6, 26, 43	21, 36, 8	10, 46, 29	21, 34, 45
9	5, 31, 16	18, 41, 6	18, 49, 5	14, 29, 47	5, 39, 28	3, 49, 32	9, 27, 43	13, 37, 49	6, 47, 11	8, 25, 41

Теоретичні питання для виконання контрольної роботи і підготовки до заліку (іспиту)

1. Охарактеризуйте сучасний стан охорони праці в Україні та в ДСНС України.
2. Перелічіть основні причини нещасних випадків, що відбуваються на виробництві, під час несення служби?
3. Що таке охорона праці? Які завдання вирішує охорона праці?
4. Які основні закони становлять законодавство України про охорону праці?
5. Які закони та нормативно-правові акти з охорони праці діють в ДСНС України?
6. Організація охорони праці в органах і підрозділах ДСНС України.
7. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці?
8. Адміністративно-громадський контроль у системі управління охороною праці в підрозділах ДСНС України.
9. Які пільги та компенсації надають працівникам, зайнятим на роботах з важкими та шкідливими умовами праці?
10. Для яких категорій працівників передбачено додаткові гарантії охорони праці і в чому суть цих гарантій?
11. Служба охорони праці. Які основні обов'язки та права служби охорони праці на підприємстві, у підрозділі ДСНС України?
12. Як здійснюється навчання працівників з охорони праці в разі прийняття на роботу і під час роботи на підприємстві, у підрозділах ДСНС України?
13. Що таке інструктажі з охорони праці, які існують види інструктажів, у чому призначення вступного та первинного інструктажів?
14. Коли і хто проводить повторні, позапланові та цільові інструктажі з охорони праці, яким чином їх оформляють?
15. Порядок розслідування нещасних випадків в органах і підрозділах ДСНС.
16. Які нещасні випадки в результаті розслідування визнають пов'язаними із несенням служби та такими, що не пов'язані із несенням служби?
17. Які існують категорії робіт за ступенем важкості? Охарактеризуйте їх. Наведіть приклади.
18. Що собою являє гігієнічна класифікація умов праці?
19. У чому полягає різниця між небезпечними та шкідливими виробничими факторами і як вони класифікуються?
20. Якими параметрами характеризується мікроклімат робочої зони? Охарактеризуйте дію мікроклімату на людину під час трудової діяльності.
21. Охарактеризуйте принципи санітарно-гігієнічного нормування параметрів мікроклімату на робочих місцях. Заходи та засоби нормалізації мікроклімату.
22. Класифікація шкідливих речовин у повітрі робочої зони за ступенем дії на організм людини.
23. Охарактеризуйте основні вимоги до виробничого освітлення.
24. Природне та штучне освітлення. Як нормується освітлення на робочих місцях?
25. Охарактеризуйте дію шуму на людину. Охарактеризуйте принципи нормування та вимірювання параметрів шуму.
26. Методи та засоби захисту від шуму. Які засоби індивідуального захисту від шуму використовуються під час роботи.
27. Охарактеризуйте вплив вібрації на людину. На які види поділяють вібрацію? Методи і засоби захисту від вібрації.
28. Охарактеризуйте вплив на людину іонізуючих випромінювань. Основні методи захисту від іонізуючих випромінювань.
29. Які існують види дії електричного струму на організм людини?
30. Охарактеризуйте види місцевих і загальних електротравм.

31. Які чинники впливають на небезпеку ураження електричним струмом організму людини?
32. Що таке безпечні, небезпечні, смертельні величини струму і напруги?
33. Чим характеризується електричний опір організму людини?
34. Які існують категорії приміщень за небезпекою ураження електричним струмом?
35. Перелічіть заходи і засоби електробезпеки. Засоби індивідуального захисту від ураження електричним струмом.
36. Вимоги безпеки праці під час ліквідації пожеж в умовах високих температур.
37. Вимоги безпеки праці під час ліквідації пожеж при наявності отруйних та радіоактивних речовин.
38. Вимоги безпеки праці під час ліквідації аварій при наявності обладнання (судин), що працює під тиском.
39. Вимоги безпеки праці під час рятування людей і саморятування.
40. Безпека праці під час проведення рятувальних робіт на водних об'єктах.
41. Безпека праці під час проведення робіт з демеркурізації.
42. Вимоги безпеки під час ліквідації пожеж в місцях зберігання нафтопродуктів.
43. Вимоги безпеки, що пред'являються до караульних приміщень.
44. Вимоги безпеки, що пред'являються до гаражного приміщення.
45. Вимоги безпеки, що пред'являються до бази ГДЗС.
46. Вимоги безпеки до пожежних поясів та карабінів.
47. Вимоги безпеки до пожежних рятувальних мотузок.
48. Вимоги безпеки до електрозахисних засобів рятувальників.
49. Вимоги безпеки до пожежних автодрабин.
50. Вимоги безпеки до пожежного автотранспорту та мотопомп.

Рекомендована література

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Закон України «Про охорону праці». Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>.
2. Кодекс законів про працю України. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
3. Кодекс цивільного захисту України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>.
4. Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0801-18#Text>.
5. Правила безпеки праці в органах і підрозділах МНС України (Наказ МНС України від 7.05.2007 №312).
6. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, що сталися з особами рядового і начальницького складу служби цивільного захисту. (Наказ ДСНС України від 12.03.24 р. №154). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0552-24#Text>.
7. Положення про службу охорони праці МНС України. (Наказ МНС України від 30.01.2012 № 81). Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0241-12>.

Література

8. Довідник керівника гасіння пожежі: Науково-виробниче видання. – Київ: ТОВ «Київська книжково-журнальна фабрика», 2017, - 320 с.
9. Батлук В.А., Білінський Б.О., Ковалишин В.В., Мірус О.Л. Основи охорони праці в підрозділах МНС України. Навчальний посібник. – Львів: ЛДУБЖД, 2011. – 504 с.
10. Безпека і здоров'я на роботі у військовий та післявоєнний час. Досвід України в умовах російської агресії. Режим доступу - https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---sro-budapest/documents/genericdocument/wcms_856143.pdf
11. Дії підрозділів ДСНС України в умовах воєнного стану. Навчальний посібник за загальною редакцією Мирослава Ковалюка. – Львів ЛДУБЖД, 2023. – 308 с.
12. Методичні рекомендації щодо організації гасіння пожеж в природних екосистемах в районах ведення бойових дій, алгоритм дій особового складу у разі виявлення загорань вибухонебезпечних предметів, а також надання домедичної допомоги у разі отримання мінно-вибухових травм. Режим доступу - https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u184/metodichni_rekomendaciyi_pes_vnp_pmd.doc.pdf
13. Методичні рекомендації щодо порядку дій аварійно-рятувальних формувань ДСНС під час гасіння пожеж на сонячних електростанціях. Режим доступу - https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/osvitnya_diyalnisti/slugbova_pidgotovka/navchalno_metoduchne_zabezpechennya/dodatkovyi_zanyattya/2.pdf
14. Методичні рекомендації щодо організації оперативних дій підрозділів ДСНС під час гасіння пожеж на складах нафтопродуктів, що сталися внаслідок обстрілів в умовах ведення бойових дій. Режим доступу: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/16177>
15. Kostenko, V., Kostenko, T., Zemlianskiy, O., Maiboroda, A., Kutsenko, S. (2017). Automatization of individual anti-thermal protection of rescuers in the initial period of fire suppression. Eastern-European Journal of Enterprise Technologies, No. 5/10 (89). Pp. 4-11.

16. Одинець, А., Ніжник, В., Сізіков, О., Фещук, Ю., Балло, Я., Климась, Р., Жихарєв, О. (2022). Обґрунтування додаткових заходів щодо оперативних дій під час гасіння пожеж на складах нафтопродуктів в умовах бойових дій. Науковий вісник: Цивільний захист та пожежна безпека, (1(13), 72–79.
17. Костенко, Т.В., Александров, С.М. (2017). Оцінка небезпек для рятувальників при гасінні пожеж. Вісті Донецького гірничого інституту: Всеукраїнський науково-технічний журнал гірничого профілю, № 2(41). С. 124-131.
18. Костенко, Т.В., Цвіркун, С.В., Удовенко, М.Ю., Іщенко, І.І., Гречка, Н.В. (2023). Пропозиції щодо оцінки ризиків ураження рятувальників під час розбору завалів будівельних конструкцій в умовах військових дій. Науковий вісник ДонНТУ, № 2(11). С. 90-97.

Інформаційні ресурси

1. <http://dsp.gov.ua>
2. <https://www.pratsia.in.ua/>
3. <http://zakon.rada.gov.ua>
4. <https://www.dsns.gov.ua>

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ
ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ

КОНТРОЛЬНА РОБОТА
з дисципліни «Охорона праці в галузі»

Студента(ки) 4-го курсу, 2 групи
спеціальності 261 «Пожежна безпека»
ОПП «Пожежна безпека»
Івана ІВАНЕНКА
Шифр 333